

Un col·leccionista de 'cine'

Lluís Benejam

Lluís Benejam Buhigas (Figueres, 1954) va estudiar al Col·lell i ha estat professionalment vinculat a la impressió. Va fundar, amb la seva esposa Lourdes Collgrós, l'empresa Fotocomposició Roger. Pel seu interès a documentar i arxivar material gràfic sobre cinema ha participat en nombroses exposicions, ha col·laborat en diverses publicacions i activitats relacionades amb el setè art. També ha cedit material per recaptar fons per a activitats benèfiques. És un apassionat de la muntanya i aprofita els viatges per visitar localitzacions on s'han rodat escenes icòniques.

«Col·leccionar no és comprar o vendre, és crear memòria», diu el cartell a l'entrada de l'arxiu i col·lecció de material gràfic sobre cinema que ha recopilat Lluís Benejam Buhigas al llarg de més de quaranta anys. I afirma que «aquesta col·lecció no s'ha fet amb la cartera». Pel que fa a la recerca de material, se li il·lumina la cara quan rep la trucada del tancament d'un cinema i li comuniquen que pot emportar-se el material que vulgui. Així, a finals de juliol d'enguany, va recórrer 520 km des de Capmany, municipi on té l'arxiu, fins a Linyola, al Pla d'Urgell, per recollir més arqueologia del cinema. Portà les troballes al garatge de casa, presidit per dues escultures d'Oscar gegants, on farà la selecció i preparació de les peces, abans de pujar-les a la sala exposició que té a les golfes, amb esplèndides vistes a l'Albera. Allà seran documentades, arxivades i, si hi hagués material inèdit, pujar-les al seu web: www.archivocine.com. Aquest és un dels grans objectius del seu aplec: esdevenir una font de consulta per a estudiosos i persones interessades.

Benejam reconeix que el valor d'aquest recull exhaustiu és tenir perfectament arxivada la informació sobre les pel·lícules que s'han projectat a les pantalles espanyoles i, així, quan rep una petició, com li ha fet entre altres l'Institut Cervantes, al cap de deu minuts pot respondre. En el moment de l'entrevista, vam comprovar-ho. Li vam demanar el cartell de la pel·lícula *La dolce vita*. Després de consultar l'índex que ell mateix ha elaborat, que registra 30.000 cartells, en un instant va portar el separador amb la cartellera d'aquest film, amb diverses versions, com ara el disseny original i una altra censurada pel franquisme, en què el tall de la faldilla de l'Anita Ekberg s'havia tancat misteriosament per fer-lo més púdic a les retines dels espectadors.

La seva afició al col·leccionisme cinematogràfic va començar el 1968, quan tenia catorze anys i treballava d'aprenent a la im-

premta Trayter de Figueres, establiment que imprimia els programes dels cinemes locals. Els arribava el programa amb el cartell de la pel·lícula en l'anvers i feien la impressió de dates, horaris i cinemes de projecció en el dors. Aquests impresos amb les imatges, a voltes fascinants, eren lliurats al públic a la mitja part o a la sortida del cinema per anunciar la pel·lícula que es projectaria la setmana següent i, a la vegada, van provocar que Benejam iniciés el seu aplec.

Per augmentar el seu recull, Benejam va posar anuncis per fer intercanvis a ràdio, diaris i revistes especialitzades, com *Fotogramas* i *Dirigido por*. Així, va contactar amb col·leccionistes d'arreu de l'Estat, a qui els sorprenia la confiança de rebre els programes per endavant. En Lluís explica que «ha de ser així en el col·leccionisme: un col·leccionista ha de confiar en l'altre, si no, no és un col·leccionista». El 1982 va realitzar la primera exposició de programes de mà, a Figueres, i el 1985, una mostra al Museu del Joguet de Catalunya, en homenatge al cineasta Tomàs Mallol.

La seva dedicació es va aturar quan va constituir, junt amb la seva esposa Lourdes Collgrós Roger, l'empresa Fotocomposició Roger, el 1985. En aquell moment la feina ho havia de ser tot per a ell; tenia catorze persones en nòmina i calia lliurar els encàrrecs a temps. L'any 1991, per evitar l'estrès, el metge li va recomanar distreure's amb una activitat externa a la feina i així va continuar la col·lecció de programes i material de cinema.

Un dels clients de l'empresa era Albert Estrada Vilarasa, president de l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, que el va convidar a fer una exposició sobre el centenari del cinema. Benejam va escollir que el fil conductor fossin les pel·lícules guanyadores d'Oscar, és a dir, material gràfic des de 1927 fins a 1994, però es va trobar que li faltava material. En conseqüència, va anar a veure Antoni Camprubí, empresari de les grans sales de projecció fi-

guerenques: Savoy, Juncària, Jardí, Las Vegas i les multisales CatCinemes. Li va deixar pujar a les golfes de Las Vegas i emportar-se tot el material que volgués. El resultat va ser una exposició que Benejam oferia gratuïtament, amb l'èxit assegurat, ja que el cinema fa recordar i evoca emocions.

Tot i que reconeix que no és un cinèfil, sinó que li interessa més el grafisme que no pas la pel·lícula, ha aconseguit un arxiu i col·lecció excepcionals a partir de la recerca, les donacions, l'intercanvi amb altres col·leccionistes, el recull de material en cinemes que tancaven i diaris que buidaven arxius, i també en els mercats de segona mà, on anava amb el seu amic i també col·leccionista Martí Amiel.

L'inventari actual és de 30.000 cartells de pel·lícules, 25.000 guies publicitàries, 12.000 programes de mà i 80.000 cartelleres, a més de discos, llibres, revistes i altre material relacionat amb la cinematografia. Part d'aquesta documentació es pot visualitzar en el seu web.

La decoració del seu arxiu està formada per una sèrie nombrosa i calidoscòpica d'objectes relacionats amb el setè art, ja que el cinema, a més de ser una fàbrica de somnis, és també una factoria d'objectes de la cultura de masses. Destaca la munió de figures de Mickey Mouse i reproduccions de molts altres ídols de la pantalla que han delectat generacions d'espectadors.

El cinema és també el termòmetre sociològic de cada època. Benejam custodia documentació sobre l'ús polític i moral de les pel·lícules. Del 19 de novembre de 1936, té el programa de la projecció del film soviètic *El gran experimento*; «grandiós homenatge que el poble figuerenc i la comarca dedica a l'URSS». Datada del 8 de març de 1948, és la carta que l'alcaldia de Celrà envia a l'empresari del Cine Ateneo per comunicar-li que «estando prohibida por la Autoridad Eclesiástica, como no debe ignorar,

la pel·lícula titulada 'Gilda', espera esta alcaldía no intentará proyectarla en esta población...»

L'arxiu i col·lecció disposen de les autoritzacions preceptives per a la projecció de cintes com *Peter Pan* i *La fuerza de Dios*, que el delegat local del Ministerio de Información i Turismo lliurà a l'empresari de la Catequística el 12 d'octubre de 1959.

La tecnologia digital ha matat el material publicitari i de difusió en els suports tradicionals com el paper, el cartró i la foto impresa. Tot arriba a través de l'ordinador, «el Mac ho ha reventat tot», confessa Benejam. Certament, hi ha els expositors enormes de les pel·lícules més taquilleres, que en el moment de l'estrena es posen a l'entrada dels cinemes i en els quals hom es fa *selfies*, però parlant en termes de col·leccionista, això ja és una altra història.

Pel que fa al seu arxiu-col·lecció, de moment, a la seva família ningú no porta a dins el cuc del col·leccionisme i de la documentació sobre el cinema, per tant, manté converses amb institucions per poder llegar la col·lecció i el web perquè continuïn complint la finalitat de crear memòria 🍷

COL·LECCIONAR
NO ÉS COMPRAR O
VENDRE, ÉS CREAR
MEMÒRIA

”

UN COL·LECCIONISTA
HA DE CONFIAR EN
L'ALTRE, SI NO, NO ÉS
UN COL·LECCIONISTA

”

